

„PROJEKTO SĖKMĖS RAKTAS – POZITYVUS POŽIŪRIS Į VAIKĄ“

*R. Perminienė, Šiaulių r. Meškuičių l/d logopedė metodininkė;
D. Liaudanskienė, Šiaulių r. Daugėlių l/d logopedė metodininkė;
D. Urbonienė, Šiaulių r. Kairių l/d „Spindulėlis“ logopedė
metodininkė, specialioji pedagogė*

2014-05-06

Situacijos analizė

- Jau ankstyvojo amžiaus grupėse pastebimi vaikai, kurių kalbos raida vėluoja ar yra sutrikusi. Vaikai turi įv. pažintinių, kalbinės, smulkiosios ir bendrosios motorikos sutrikimų, girdimojo suvokimo nesklaidumą, aktyvumo ir dėmesio problemų.

Situacijos analizė

- Kiekvieno vaiko kalbos vystymosi tempas skiriasi. Vieni, sulaukę dviejų metų, taria garsažodžius, pavienius žodžius, o kiti kalba sakiniais.
- Skirtumai priklauso nuo asmenybės savybių, psichomotorinio vystymosi ypatumų bei aplinkos sąlygų.

Situacijos analizė

- Vaikui pradėjus lankyti ikimokyklinio ugdymo įstaigą, dauguma tėvų siekia specialisto pagalbos.
- Vienas iš būdų patenkinti jų lūkesčius - vykdyti ankstyvąją vaikų kalbėjimo ir kalbos sutrikimų prevenciją.

Situacijos analizė

- Laiku suteikdami naudingų rekomendacijų tėvams, organizuodami ne korekcinius, o tik prevencinius užsiėmimus, galime padėti vaikams pasivyti amžiaus normos reikalavimus, kartu užkirsti kelią tolesnėms vystymosi komplikacijoms.
- Pavėlavus, esamų problemų taip paprastai nepavyksta įveikti, vėliau tenka šalinti kalbos sutrikimus, mokymosi sunkumus ir negales.

Tarptautinis projektas „Miklūs piršteliai – graži kalba. Alternatyvūs ir kūrybiški darbo metodai kalbos ugdyme“

- Orientuojantis į tai, kad ankstyvasis amžius yra pats reikšmingiausias laikotarpis mažylių kalbai ugdyti, o sėkmingos vaikų kalbos plėtros pagrindas – inovacijų taikymas ugdymo procese bei mokytojų ir tėvų bendradarbiavimas, Šiaulių r. Daugėlių 1/d, Kairių 1/d „Spindulėlis“, Meškuičių 1/d pedagogai 2013 m. sausio mėn. įsijungė į projektą.

Projekto koordinatorė

- Laureta Chankevič – Klaipėdos l/d „Puriena“ logopedė – ekspertė.

Projekto partneriai:

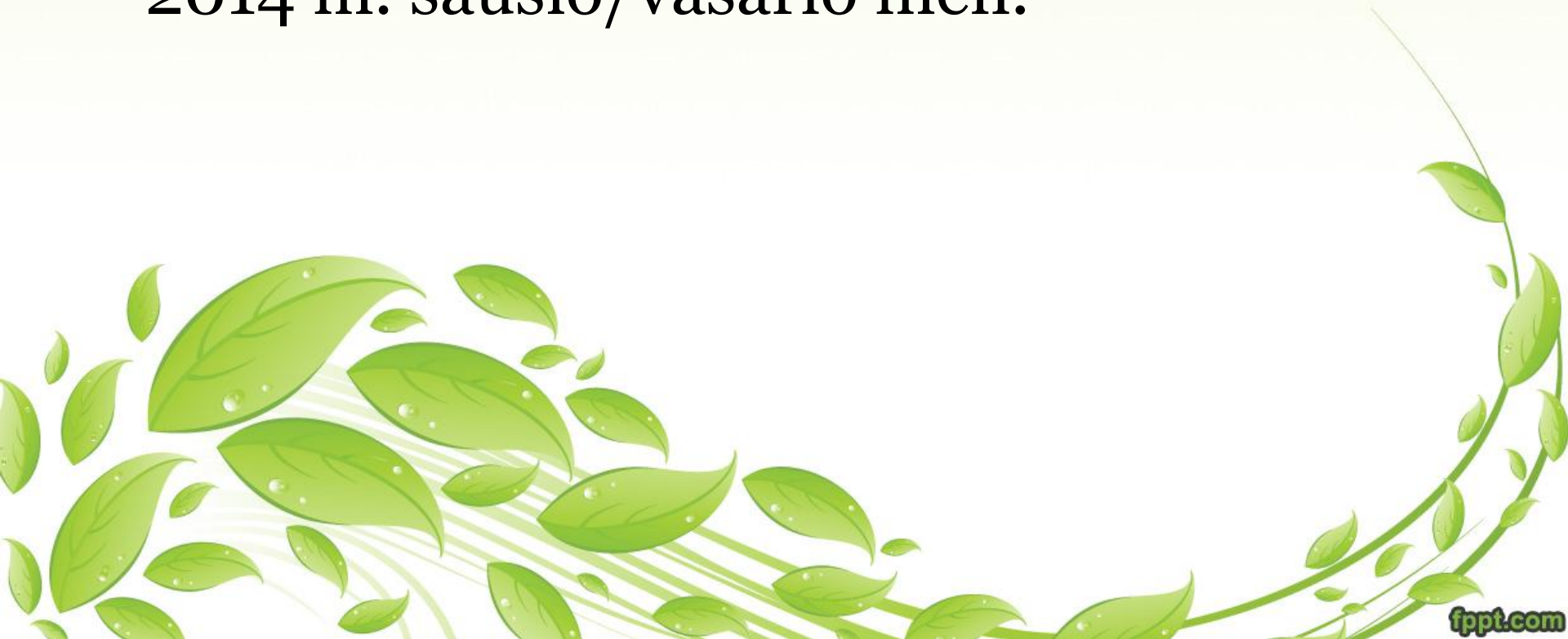
- Klaipėdos, Palangos, Panevėžio, Gargždų, Kauno, Šiaulių, Jurbarko, Tauragės ir kt. miestų lopšeliai – darželiai;

Kaliningrado miesto lopšeliai – darželiai;

Liepojos miesto lopšeliai-darželiai.

Projekto įgyvendinimo terminas:

- 2013 m. sausio mėn. –
2014 m. sausio/vasario mėn.

Projekto tikslas:

- Ankstyvajame amžiuje sudaryti palankias sąlygas vaikų kalbėjimo ir kalbos sutrikimų prevencijos taikymui.

Svarbu

- Mes pritariame projekto koordinatorės idėjai, kad lopšeliuose – darželiuose būtina sudaryti palankias sąlygas ankstyvosios vaikų kalbėjimo ir kalbos sutrikimų prevencijos taikymui, t. y. sistemingai mankštinti vaikų pirštukus, mokyti juos taisyklingai kvėpuoti (pūsti orą), atlikti žaidybines artikuliacines mankštas, lavinti mažųjų girdimąjį suvokimą.

Svarbu

- Žinoma, šiam darbui atlikti reikalinga vieninga vaikų tėvelių, juos ugdančių auklėtojų ir logopedo komanda, siekianti, kad mažųjų pojūčiai, emocijos užsiėmimų/žaidimų metu būtų teigiami, nes tik siekdamas teigiamų išgyvenimų, žmogus veiklą kartoja, tobulina.

Svarbu

- Komandos produktyvumą didina bendravimas ir bendradarbiavimas su kolegomis iš kitų ugdymo įstaigų, keitimasis gera darbo patirtimi (pasidalijimas idėjomis, veiksmingais alternatyviais ir kūrybiškais darbo metodais, metodinėmis priemonėmis ir pan.).

Projekto priemonės

- Į projektą įsitraukusių Šiaulių r. lopšelių - darželių logopedės nusprendėme dirbti kaip vieninga komanda.
- Atsižvelgiant į kiekvienos įstaigos savitumą buvo parengti projekto įgyvendinimo planai.

Smulkiosios motorikos įvertinimas

- Projekto įgyvendinimo pradžioje buvo įvertinti ankstyvojo amžiaus ugdytinių smulkiosios motorikos įgūdžiai (pagal E. I. Kiphard skalę).
- Pastebėta, kad daugumos vaikų smulkioji motorika išlavėjusi nepakankamai.

Informacinė/švietėjiška veikla

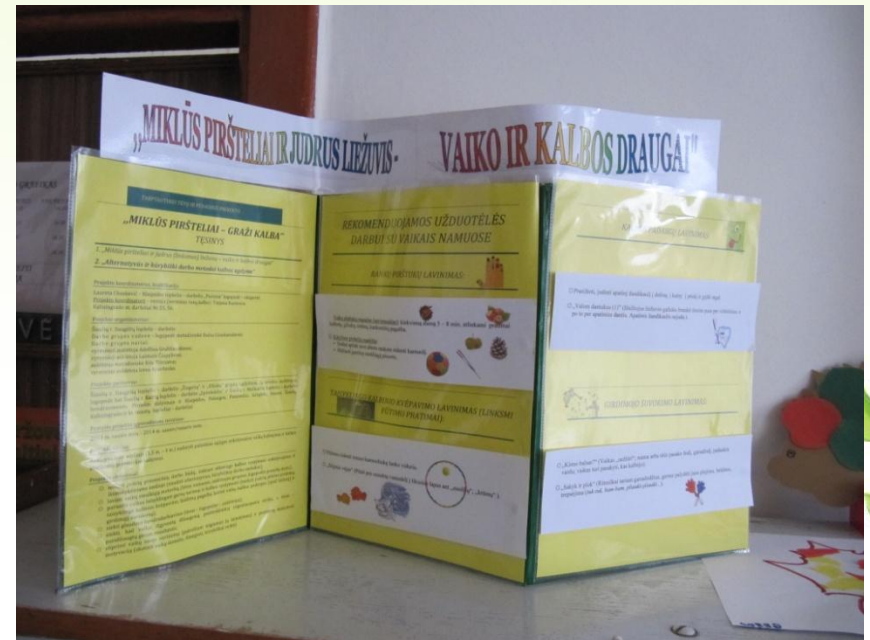
- Pravesti informaciniai susirinkimai įstaigų bendruomenėms, supažindinant su projektu, aptarta jo eiga ir laukiami rezultatai.

Informacinė/švietėjiška veikla

- Įrengti informaciniai stendai, kuriuose tėvams rekomenduojami pratimai / žaidimai darbui su vaikais, užduotys darbui grupėse, pateikiama informacinė, metodinė medžiaga: „Kas yra kalbinis kvėpavimas ir kodėl jis yra toks svarbus?“, „Liežuvėlio kelionės“, „Nuostabus garsų pasaulis“ ir kt.

Šiaulių r. Daugėlių l/d informaciniai stendai

Informacinė/švietėjiška veikla

- Parengti informaciniai lankstinukai „Atverkime duris vaiko kalbai“, „Kalbos sutrikimų prevencija etnokultūrinio ugdymo procese“, „Kuo svarbūs kvėpavimo pratimai kalbos „augimui“?“ ir kt.
- Logopedės individualiai konsultavo dėl veiklos tęstinumo grupėse ir namuose, organizavo atvirų durų dienas.

Darbas grupėse

- Vadovaujantis logopedžių rekomendacijomis grupėse buvo atliekamas vaikų plaštakų savimasažas, žaidžiami kūrybiniai pirštelių žaidimai, mokoma kalbinio kvėpavimo, atliekama žaisminga artikuliacinė mankšta, lavinamas girdimasis suvokimas.
- Logopedės lankėsi grupėse, vaikai keletą kartų - jų kabinetuose.

Mokytojų pagalbininkai

- Į pagalbą pedagogai pasitelkė įv. personažus: išmintingąjį Varnių, mažąjį Cyplį, varlytę Kvaksytę, krokodilą Dilą ir liežuvėlį Tomą. Jie skatino ir padėjo vaikams kasdien lavintis.

Smulkiosios motorikos lavinimas

- Mažyliai pamėgo gniaužyti masažines pirštinaites, pripildytas žirniais, pupelėmis, riešutais.

Vaikai įsitikino, kad delniukus puikiai masažuoja dirbtinė žolytė. Dar smagiau juos masažuoti masažinių kamuoliukų, pieštukų pagalba.

Savimasažui puikiai tinka ir kankorėžiai, kaštonai, graikiški riešutai, „ežiukai masažistai”.

Vaikai užsimerkę bandė atspėti, koks daiktas masažuoja jiems delniukus.

Mažyliai patys su logopedės pagalba pasigamino iv.
paviršių takelių pirštukų kelionėms ☺

Vaikams patiko liesti įv. tekstūrų paviršius, segioti skalbinių segtukus...

... gaudyti „drugelių“ sparneliuose esančius nurodytos spalvos rutuliukus, ...

... darbuotis su segtukais – rankytėmis.

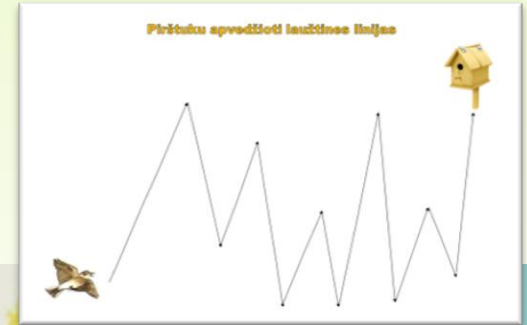
Ugdytiniai su malonumu vijo, vyniojo siūlus.

Su pirštukinėmis lėlėmis mažieji žaidė įv. žaidimus, kūrė, inscenizavo pasakėles.

Jiems puikiai sekėsi pirštukais apvedžioti laužtines linijas, jais atkartoti įv. daiktų formas.

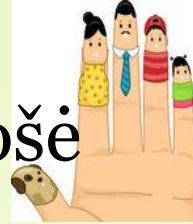
Vaikams patiko matuotis „stebuklingas pirštines”.
Jie mielai padėjo šaukšteliais iš vieno indo į kitą
„pernešti“ įv. kruopas.

Ugdytiniai kantriai mokėsi sagstyti sagutes.

Vaikai su malonumu „rašė” laiškus rudeniui, puošė
raibas višteles, ...

... netgi piešē ant pieno, ...

..., lipdė, aplikavo, ...

... iš gamtinės medžiagos gamino ežiukus ir dar
begalę įv. darbelių.

Ugdytiniai iš kamštelių, rudens gėrybių kūrė iv. kompozicijas.

Vaikai su malonumu leido nupiešti pirštukams veidelius. Juk su šypsena sportuoti - daug smagiau

Taisyklingo kalbinio kvėpavimo lavinimas

- Mažyliams patiko pūtimu šokdinti „snaiges“, plunksneles, ant siūlo pakabintus popierinius žaisliukus.
- Vaikai su malonumu „pokštavo“, t. y. stengėsi nupūsti „snaigę“, padėtą ant nosies galiuko.

Ugdytiniai labai stengėsi nupūsti gėlytėje „įstrigusį“
pūkelį, užpūsti žvakutę.

Mažiesiems patiko žaisti „futboliuką“ – pūtimu ridenti teniso kamuoliuką, bebriaunius pieštukus.

Vaikams patiko pūsti īv. švilpukus, dūdeles.
Mažyliai įsitikino, kad nuo jų sukkelto vējo juda
„šluotelės“, plazda trispalvē, buteliuke „šoka
kamuoliukai“, kyla popieriaus skiaučių „viesulas“.

Vaikai stengėsi „užvirinti“ vandenį, nekantravo pūtimu paplukdyti laivelius ar ančiukus.

Vaikams patiko naudojantis popieriniais garsiakalbiais imituoti vėjo kaukimą, medžių šniokštimą, jūros ošimą. Mažiesiems daug teigiamų emocijų suteikė „oro futbolas“.

Vaikai džiūgavo „siūsdami” draugams ar žaisliukams „dovanėles“, pūtimu gainiodami vatos kamuoliukus, pūsdami spalvotus muilo burbulus.

Mažieji pūtimu varinėjo spalvotus lašelius, išbandė pučiamuosius loto.

Artikuliacinės motorikos lavinimas

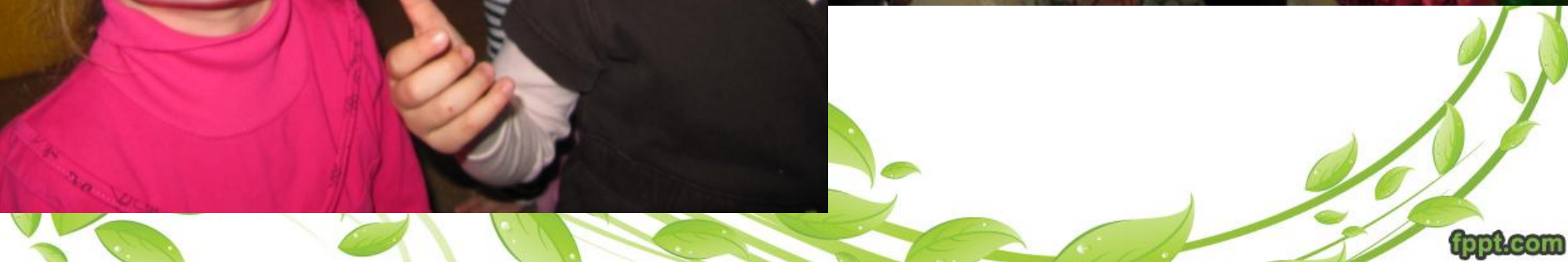
- Vaikučiai susipažino su burnos „gyventojais“.
- Bandė palyginti, kieno liežuvis ilgesnis.

Mažiesiems patiko imituoti šuniuko lakimą, paukščiuko snapelį. Vaikai pamėgo liežuvium žaisti futboliuką, siūsti oro bučinius mamytėms.

Mažieji smagiai žaidė su pieštukais, su malonumu
laižė medų.

Vaikai smagiai bendradarbiavo su liežuvėliu Tomu.

Ugdytiniams labai patiko klausytis linksmų
liežuvio pasakėlių ir patiems jas sekti.

Mažyliai mėgdžiojo įv. žaisliukų grimasas, kalbos padargais atkartotoje paveikslėliuose bei kompiuterių ekranuose matomus pratimus.

Vaikai su malonumu darė artikuliacinę mankštą ir logopedo kabinete.

Girdimojo suvokimo lavinimas

- Vaikai labai pamėgo garsines dėliones, „Garsų loto“.
- Jiems patiko „stebuklinga lazdele“ stuksenti į įv. daiktus ir išgauti skirtingus garsus.

Mažyliai įdėmiai klausėsi toli ar arti miaukia katinėlis, su malonumu jį įgarsino, t. y. pagal komandą miaukė „toli“, „arti“.

Vaikai bandė atskirti skirtingo dydžio kamuoliukų bumbsejimą, įv. dėžučių skleidžiamus garsus.

Ugdytiniai bandė imituoti paveikslėlyje pavaizduoto žaisliuko/daikto skleidžiamus garsus. Jiems neblogai sekėsi siunčiant ratu medinius margučius, jais sumušti tiek kartų, kiek sumušė vedantysis (1-3).

Vaizdinės metodinės priemonės

- Siekdami vaikų kalbėjimo ir kalbos sutrikimų prevencijos procesą paversti smagia ir naudinga veikla, pedagogai parengė ne vieną vaizdinę metodinę priemonę: „Paslaptingos pirštinitės“, „Išmanieji pieštukai“, „Spalvingieji drugeliai“, „Segtukai - rankytės“, „Skambančios dėžutės“, „Linksmasis liežuvėlis“, „Pirštukų teatras“, „Ežiukai masažistai“ ir kt.

Bendradarbiavimas su tėvais

- Tėvai buvo skatinami aktyviai dalyvauti projekto veikloje.
- Pasinaudoję logopedų patarimais, jie namuose ragino vaikus atlikti įv. rekomenduotus pratimus.

Organizuotos kūrybinės vakaronės, kurių metu tėveliai drauge su vaikais atliko įv. užduotis, žaidė žaidimus, ...

... kūrybiškai mankštino pirštukus, t. y. kūrė darbelius.

Darželiuose organizuotos tėvų – vaikų - auklėtojų kūrybinių darbėlių parodos „Pirštukai kūrėjai labai išradingi“.

Bendradarbiavimas su projekto partneriais

- Projekte dalyvavę Šiaulių r. lopšelių – darželių pedagogai nuolat bendradarbiavo tarpusavyje, keitėsi gera darbo patirtimi, informacine medžiaga (lankstinukais, stendine medžiaga ir pan.).
- Aktyviai dalyvavo Klaipėdos Pedagogų kultūros ir švietimo centre projekto partnerių organizuotoje kūrybinių informacinių lankstinukų parodoje.

Kūrybinių darbėlių parodos keliavo tarp projekto partnerių. Vaikams buvo labai smalsu pasižiūrėti, ką sugeba jų bendraamžiai kitose įstaigose.

2013 m. gegužės 7 d. įvyko projekte dalyvaujančių Šiaulių r. lopšelių - darželių organizuotas seminaras „Pozityvumas ir ankstyvoji prevencija kalbos ugdyme“. Seminaro dalyviai pasidalijo geraja darbo patirtimi.

2014 m. vasario 27 d. Šiaulių r. savivaldybės Švietimo centre įvyko seminaras „Alternatyvių ir kūrybiškų darbo metodų, būdų ir priemonių taikymas kalbos ugdyme“ skirtas Šiaulių r. ikimokyklinių įstaigų specialiesiems pedagogams, logopedams. Seminaro dalyviai buvo supažindinti su gerąja ankstyvojo prevencinio darbo patirtimi.

Sklaida spaudoje, internetinėje erdvėje

- Straipsnis „Kalbos sutrikimų prevencija – startas sėkmingai kalbos plėtotei“ publikuotas interneto svetainėje www.ikimokyklinis.lt, 2013-11-25.
- Straipsnis „Projekto sėkmės raktas – pozityvus požiūris į vaiką“ publikuotas Informaciniame leidinyje „Švietimo naujienos“, 2013 m. Nr. 11 (333).
- Straipsnis „Kartu miklinti pirštelius smagiau“ publikuotas interneto svetainėje <http://www.ikimokyklinis.lt/>, 2013-04-15.
- Straipsnis „Kartu su tėveliais dirbti smagu“ publikuotas Šiaulių rajono savaitraštyje „Mūsų dienos“, 2013-04-12. „Mūsų dienos“ 2013-04-12 Nr. 4 (512).
- Straipsnis „Daugėlių lopšelyje – darželyje vyko kūrybinė vakaronė „Pirštukai kūrėjai – labai išradingi“ publikuotas interneto svetainėje <http://kursenai.lt>, 2013-03-29.

Sklaida asociācijas „Sveikatos želmenēļi“ organizuotoje republikinėje konferencijoje „Kompleksinė pagalba vaikui ir šeimai“

- Buvo parodyta atvira logopedės Daivos Urbonienės ir auklėtojų Vidijos Rinkevičienės bei Rajisos Grušienės organizuota ugdomoji veikla „Miklūs piršteliai – vaikų ir kalbos draugai“.

**2014 m. balandžio 10 d. Klaipėdos universiteto
Tęstinių studijų institute įvyko baigiamoji
tarptautinė mokslinė – praktinė konferencija
„Alternatyvūs (inovatyvūs) ir kūrybiški metodai
kalbos sutrikimų prevencijoje“**

Išvados

- Mes manome, kad projektas - sėkmingas.
- Projekte numatytos priemonės natūraliai skatino vaikų kalbos raidą, mažyliai ugdėsi žaisdami.
- Tikslingai veikdami galime daryti įtaką vaikų kalbinių gebėjimų plėtrai.

Vietaoj pabaigos

- **Pirmieji penkeri metai žmogaus gyvenime** psichologų ir pedagogų dažnai **vertinami kaip žmogaus raidos pusiaukelė**, nors po to žmogus gyvena dar keliolika penkmečių.
- Šiuo laikotarpiu susiformuoja ir vaiko kalba.

- Nežiūrėkime į kalbos skatinimą kaip į darbą, nekankinkime mažųjų nuobodžiais pratimais.
- Kartu su vaikais pajuskime kalbėjimo džiaugsmą – tai bus pati geriausia pagalba vaikų kalbos vystymuisi!

Informacija

- Projekto tęsinys - ilgalaikis projektas „**Vaiko kelias į gražią kalbą**”
- <http://vaikopasaulis.jimdo.com>
- Laureta Chankevič, projekto koordinatore,
tel.: +37065605124,
laura.chankevic@gmail.com.

AČIŪ UŽ DĖMESĮ

